

HETV OLKS BELA NG ■

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 07 • September 2023
Jaargang 144 • maandblad

In dit nummer

EDITORIAAL

De boze burger / 2

BOEK VAN DE MAAND

Oorlogszuchtige zussen / 3

NOORDERBUREN

Wat na Rutte-IV? / 4

OPINIE

De (on)macht van de consument / 6

VIERING

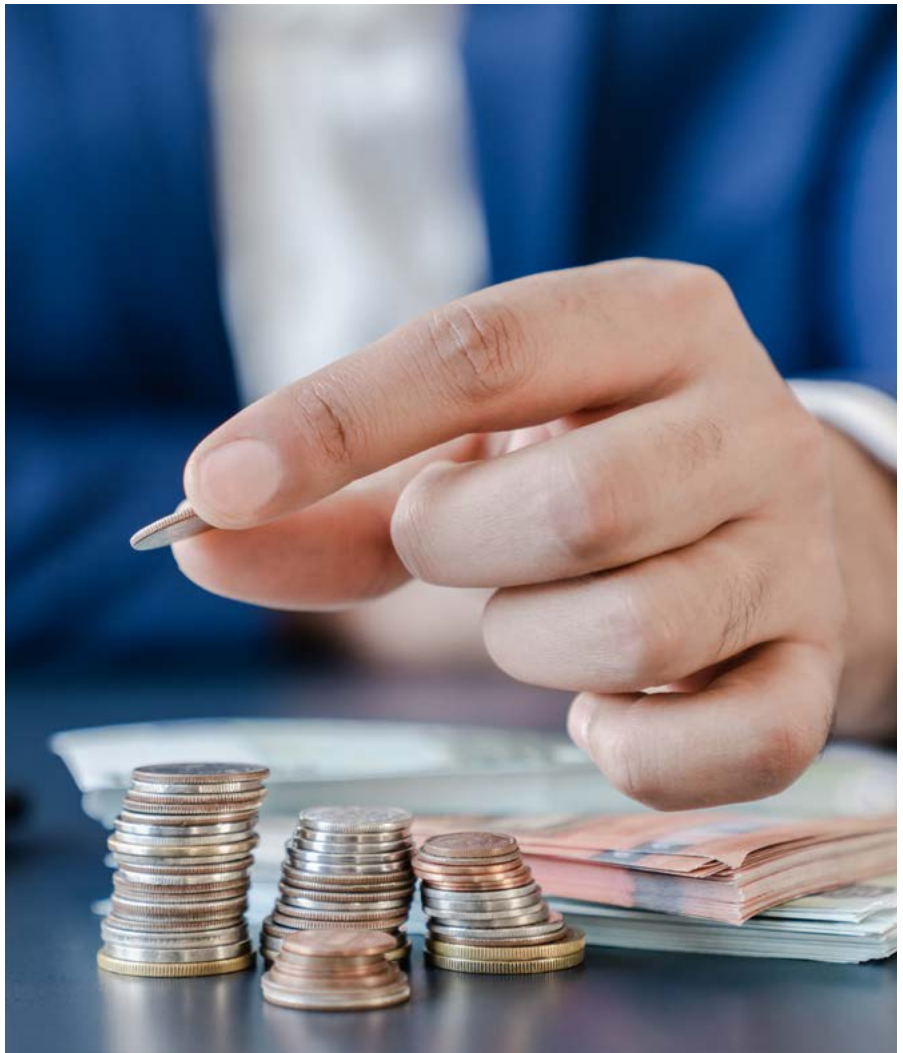
Oud-Volksbelang-journalist Fernand Papon werd 95 / 7

ECONOMIE

Werk maken van bredere fiscale hervorming / 10

LIBERAS

Abraham Hans herontdekt / 12

Fiscale hervorming een must!

Recent liep de brede fiscale hervorming van vicepremier en minister van Financiën Vincent Van Peteghem (CD&V) op een sissers af. Hierop afkloppen had een succes geweest voor de federale regering. Het moderniseren van onze fiscaliteit is immers een van de meest cruciale werven voor dit land, gekoppeld aan een hoogdringende discussie over een fundamenteel kerntakendebat.

Het gefaalde voorstel van Van Peteghem mag ons niet leiden tot een nog lager ambitieniveau. Een zwakke, uitgekledede hervorming. Neen, de volgende federale regering moet juist een ambitieuze fiscale hervorming nastreven en dit als haar topprioriteit stellen en er in het eerste jaar mee aan de slag gaan. Het is niet vijf voor twaalf, maar tien over één.

Lawrence Vanhove

Lees meer blz. 10-11. »

voorwoord door Bert Cornelis

De boze burger

Een democratie heeft mensen nodig die bereid zijn om dingen te overwegen waartoe ze uit zichzelf niet geneigd zijn." De uitspraak van filosofe Tinneke Beeckman enkele jaren geleden, schetst goed de wijze van bereidheid van politici om zichzelf opzij te zetten en voluit voor het algemeen belang te gaan. En dit op een integere manier. De jongste tijd is het wat dat betreft nogal droevig gesteld. En hoe dichter je bij de verkiezingen van volgend jaar komt, hoe kwetsbaarder politici worden en de media hen niet zullen met rust laten. Vandaar dat ze ook om de minste misstap als aangeschoten wild worden achtervolgd. De voorvallen zijn bekend: plassende volksvertegenwoordigers; feestvierende ministers...; sommigen vinden het voor zichzelf misschien normaal, maar van politici verwachten we wel wat anders. En je moet om in de politiek te stappen dan ook uit een stevig en sterk hout zijn gesneden, tegen een duw kunnen en de vaak kwetsende taal op sociale media van je kunnen afzetten. Jean-Luc Dehaene had daar een mooie omschrijving voor: "Wie niet tegen de hitte kan, moet uit de keuken blijven."

Spiegel

Het ergste vinden we de politici die ons een spiegel voorhouden, maar dan zelf in de ochtend niet in die spiegel durven te kijken. De voorbeeldfunctie moet onberispelijk zijn. Je kan van de burger niet eisen wat je zelf niet doet. Een politicus die tegen deze regel zondigt, kan het dus vergeten. Exit! We hebben het wel eens over een "leugentje om bestwil".

“*Politici moeten durven zeggen dat niet alles mogelijk is, en er al wel eens inspanningen van de burger zelf worden verwacht.*”

Ja, zelfs dat is in de politiek uitgesloten. Liegen leidt je als politicus zonder meer naar de uitgang. Knap vervelend.

Respect voor de overheid is nog zo'n pijnpunt. Iedereen vindt uiteraard dat hij te veel belastingen betaalt, maar we verwachten wel dat de overheid onberispelijk haar werk doet en een puike dienstverlening aflevert. We houden wel allemaal van onze postbode, maar als er een pakje in de mist verdwijnt, zijn we boos. Wij mogen al wel eens foeteren op de overheid, niemand is perfect, maar als politici voortdurend zelf ambtenaren en gezagsdragers onderuithalen of weinig respect betonen voor bijvoorbeeld de politiemensen, dan zit je in de verkeerde straat. Dan hoor je m.a.w. niet thuis in de politiek.

De beloftecultuur heeft de geloofwaardigheid van politici danig aangetast. De hemel op aarde beloven om zo te hopen op meer stemmen, heeft bij de burger valse verwachtingen opgewekt. Politici kunnen niet alles oplossen, en de burger weet dat ook. En toch blijven we ervan uitgaan dat wél alles mogelijk is. Politici moeten durven zeggen dat niet alles kan, en er al wel eens inspanningen van de burger zelf worden verwacht.

Zo ook met de inspraak. Iedereen mag in een gezonde democratie zijn zeg doen, maar op een bepaald ogenblik moet er wel beslist worden, want anders gaat er niets vooruit. Je kan natuurlijk zoveel inspraak organiseren dat een beslissing niet meer mogelijk is en

Uit een Leuvens verkiezingspamflet (1999) – Liberas.

dan krijg je de roep naar één sterke leider, een beetje vanwege de burger, uit gemakzucht: "hij zal het wel klaren zonder ons."

Tindemans

"Met deze man wordt het anders", zo luidde in 1974 de verkiezingslogan van wijlen premier en staatsman Leo Tindemans (CVP). En het werd voor hem een electoraal succes, waar enkele jaren nadien niets van overbleef. Hetzelfde kan je zeggen van Yves Leterme of wijlen Steve Stevaert. Ze traden op het strijdtoneel met veel inzet en veel stemmen, maar strandden op de beperkingen van het politieke bestaan. Ook vandaag is er een roep naar grote leiders. De burger trapt daar best niet in, want de ontgoocheling zou wel eens groot kunnen zijn. Democratie is een werkwoord waarbij maar beter vele mensen meedoen.

Eenvoudige oplossingen bestaan enkel in een dictatuur. We leven in complexe tijden en de drang naar sterk leiderschap is dan niet ver weg. Maar die toenemende complexiteit van de politieke problemen vereist net bekwaame en gewetensvolle politici. Wie straks die verantwoordelijkheid nog wil opnemen, verdient respect, maar mag er wel van uitgaan dat de weg naar de verdienste, zwaar en lang zal zijn. De boze burger heeft niet veel geduld meer en houdt alle wildplassers en feestvierders nauwgezet in het oog.

Oorlogszuchtige zussen

Filip Feyten (VRT) brengt roemruchte Engelse familie Mitford in beeld

door Bert Cornelis

VRT-journalisten met pensioen zetten zich vaak aan het schrijven. Dat is een goede zaak. We kijken uit naar de politieke memoires van Johny Vansenant. Van een andere orde is het boek van de ook al gepensioneerde royalty-watcher Filip Feyten. Hij leverde een opmerkelijk geschrift af over enkele Britse zussen die elk op hun beurt contacten opbouwden met uiteenlopende beroemdheden zoals Churchill en Hitler. Het verhaal van de Mitford-zussen is te waanzinnig om fictie te zijn...

Feyten (wat een mooie naam voor een journalist...) werkte 40 jaar voor de VRT, op de nieuwsdienst als journalist en eindredacteur van onder andere Ter Zake en De Zevende Dag. Maar hij is vooral een kenner van het Britse koningshuis en bij uitbreiding van het volkje over het Kanaal.

Hitler en Churchill

'Mitford' is het relaas van zes beruchte zussen: een nazi, een fasciste, een communiste, een hertogin, een plattelandsvrouw en een schrijfster. Feyten beschrijft hun uiteenlopende levens. "De Mitford-zussen waren op verschillende manieren verbonden met de geschiedenis van de 20e eeuw," zo vertelde hij tijdens de boekvoorstelling in Barbóék, de museumshop van het Leuvense Museum M. "Ze kenden historische figuren als Churchill, Hitler, Kennedy. De Britse tabloids volgden de zussen, geboren tussen 1904 en 1920, op de voet: schandaaltjes werden in de pers breed uitgesmeerd."

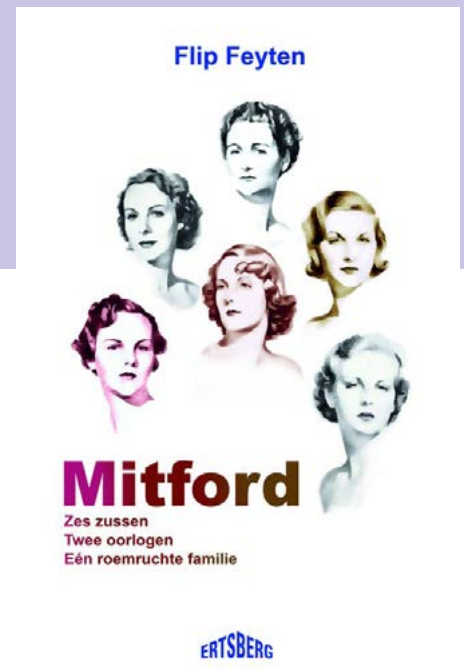
Het boek begint met een hoofdstuk over de excentrieke adellijke ouders van de Mitford-zussen die in een afgelegen landhuis

opgroeiden, weg van de echte wereld. Geen enkele zus kon naar school en Feyten ziet hierin een verklaring voor hun heel uitgesproken radicale opvattingen: twee zussen gingen de weg op van het fascisme, een andere werd communiste en kreeg ongelooflijke herrie met haar twee extreemrechtse zussen. Zij laten in 1932 voor het eerst van zich horen toen Diana, de knapste van de bende, haar rijke man verliet om zich voor het oog van de media te storten in de armen van de toen getrouwde Britse fascistische leider Sir Oswald Mosley.

140 ontmoetingen

Maar vooral het verhaal van Unity tart elke verbeelding. Zij trekt op haar 19de naar München om er te gaan studeren en wil absoluut in contact komen met... Adolf Hitler. En ze slaagt daar wonderwel in. Zo kwam ze te weten in welk restaurant Hitler ging lunchen. Op een dag probeerde ze zo opvallend mogelijk zijn aandacht te trekken door haar boek op de grond te laten vallen als Hitler aan haar tafel voorbijkwam. Op den duur kon Hitler niet anders dan de rijzige blonde juffrouw op te merken. Hij knikte al eens in het voorbijgaan en uiteindelijk werd hij zo nieuwsgierig dat hij aan de restaurantuitbater vroeg wie die jongedame was. En toen gebeurde het. Op zaterdag 9 februari 1935 stapte de uitbater op Unity toe en zei haar dat de Führer haar graag wou spreken. Ze ging naar hem toe, ging naast hem zitten en ze praatten ongeveer een half uur. De Mitford-zus zou volgens haar bijgehouden dagboek Hitler later in totaal nog 140 keer ontmoeten.

Hitler liet haar al die tijd wel door zijn veiligheidsdiensten in het oog houden en het duurde niet lang of hij wist dat haar zus Diana de maîtresse was van fascistische leider Mosley

en dat ze familie was van niet minder dan Winston Churchill. De Britse pers kreeg ook lucht van de relatie van "het meisje dat gek was op Hitler" nadat ze in een nationaalsozialistisch blad een brief had laten opnemen waar ze de Joden aanviel en haar liefde voor Hitler verklaarde.

Vriendjes met Goebbels

Intussen trok ook zus Diana haar fascistische banden aan door in het geheim met Mosley te huwen. Dat huwelijk werd in oktober 1936 in het bijzijn van Hitler in de Reichskanzlei in Berlijn voltrokken en nadien ging het gezelschap feesten op het landgoed van nazi-propagandaleider Joseph Goebbels. Diana en de vrouw van Goebbels, Magda, werden goede vriendinnen.

Je gelooft het bijna niet, maar bij de terugkeer van Diana in Engeland werd ze uitgenodigd door... Winston Churchill. Hij wou alles over Hitler weten en ze liet Churchill ook weten dat Hitler haar had gevraagd wat Churchill over hem dacht. Diana is wellicht de enige vrouw die ooit met beide heren zo'n diepgaande contacten heeft gehad. Toen ze Churchill

[Lees verder op p.4 »](#)

had voorgesteld om Hitler te ontmoeten, had deze wijselijk geantwoord met: "Oh no. No!"

Zelfmoord

Het verging Diana en Unity niet zo best. Unity had al verschillende keren laten verstaan dat ze zich van kant zou maken als Engeland Duitsland de oorlog verklaarde. Toen dit ook gebeurde schoot ze zich in München

op straat een kogel door de kop. Maar haar zelfmoordpoging mislukte. De door de Duitse veiligheidsdiensten van Hitler gevolgde Unity werd meteen opgeraapt en in een auto geduwd. Alles werd in de doofpot gestopt, Hitler betaalde de ziekenhuiskosten en kwam zelfs een paar keer op bezoek. Unity werd uiteindelijk overgebracht naar Engeland. Na haar lange coma zou ze nooit meer de oude worden.

Diana werd bij het uitbreken van de oorlog samen met Mosley opgepakt en in een Britse gevangenis gestopt. Na de oorlog leefde ze met Mosley in ballingschap in Parijs. Unity overleed in 1948 op 33-jarige leeftijd.

Filip Feyten, Mitford. Zes zussen. Twee oorlogen. Eén roemruchte familie, Ertsberg, Aalter, 2023, 301 blz., 27,50 euro.

Wat na Rutte-IV?

door prof. Herman Matthijs
(VUB & UGent)

Het vierpartijkabinet Rutte-IV, bestaande uit de rechts-liberale VVD, het links-liberale D'66, de Christen Unie (CU) en het CDA, is politiek gesneuveld over het migratie vraagstuk. Voorlopig en dat is tot er een nieuw kabinet wordt geïnstalleerd, nemen deze vier partijen de honneurs waar van de lopende zaken.

Het Nederlandse kiezersvolk wordt op 22 november verwacht zijn stem uit te brengen voor 150 zetels in de Tweede Kamer van de Staten-Generaal. Nederland heeft een uitgesproken evenredig kiesstelsel waarbij het land één kiesgebied vormt. Het aantal uitgebrachte stemmen wordt gedeeld door 150, wat de kiesdeler is. Zodoende kan een partij met 0,8% der stemmen een zetel behalen. Om dit stelsel te wijzigen is er wel een 2/3de meerderheid nodig in de beide kamers!

Val en vertrek

De val van deze regering leidde het begin in van een aantal omwentelingen in de Nederlandse politiek. Vooreerst kondigt Mark Rutte (56 jaar) aan dat hij niet meer meedoet aan de aanstaande vervroegde Tweede kamer (TK) verkiezingen van november. Maar dan meldt ook D'66-boegbeeld minister Sigrid Kaag (62

jaar) dat ze het voor bekeken houdt met de Haagse politiek. Ook D'66 TK voorzitter Vera Bergkamp (52 jaar) stopt ermee. De viceminister-president voor de Christen Unie Carola Schouten (45 jaar) gooit ook al de handdoek in de ring. Bij het CDA houdt zowat heel de leiding het voor bekeken. Viceminister-president Wopke Hoekstra (47 jaar) bedankt feestelijk om de lijst te trekken en neemt de zetel van Frans Timmermans (Pv/dA) over in de EU-Commissie.

Maar ook bij de oppositie regent het aankondigingen van vertrekken. Zo verlaat Pv/dA-leidster Kuiken (45 jaar) ook al de politiek en zelfs de nestor van de Tweede kamer SGP-leider Kees Van der Staaij keert niet meer terug naar de Haagse politiek. De

redenen van al deze vertrekken hebben te maken met het onveilige politieke klimaat en de vele bedreigingen aan de politici of hun familie, de slechte peilingen en de frustraties over het gebrek aan beleid in het zich vastrijdende politieke systeem.

“
Een nieuwe tegenstelling in de Nederlandse politiek: stad versus platteland..

”

Vroeger CDA, nu leider van een nieuwe partij. Welke brokken zal Pieter Omtzigt bij de verkiezingen in november maken?

De VVD koos als opvolger van Mark Rutte voor een vrouw: de huidige minister van Justitie Dilan Yesilgoz-Zegerius trekt de lijst.

Wat in de Nederlandse politiek ook opvalt is dat er nieuwe politieke factoren zijn opgedaagd, zoals de steden versus het platteland, de rol van de landbouw, het klimaat, het energievraagstuk, de huisvesting enz. Maar deze regering is wel gevallen over migratie. In feite is dit thema al jaren het item van de PVV van Geert Wilders. In deze regeringscrisis wilde de VVD niet meer toegeven. De vraag is hoe het verder moet met de immigratie, het asiel, de spreiding, het terugkeerbeleid enz. Met 17,5 miljoen inwoners is Nederland al aardig vol.

Het 'Omtzigt'-effect

Bij de laatste eerste Kamer-verkiezingen brak de BBB (Boer Burger Beweging) van Caroline Van der Plas (56 jaar) door. Nu kondigt ook de afgescheurde CDA'er Pieter Omtzigt (49 jaar) aan dat hij in november gaat meedoen met een nieuwe partij: 'Nieuw sociaal contract'. In de peilingen staat hij prompt op één en wordt hij een electoraal probleem voor vele partijen en vooral voor de BBB.

Met zijn 17 politieke partijen krijgt Nederland nu ook één fusie, jawel de Pv/dA gaat samen met Groenlinks. Daarvoor wordt EU-commissaris Frans Timmermans (62 jaar), ook wel eens de Europese klimaatpaus genoemd, terug naar Den Haag gehaald. Een apart vraagstuk is wat de rol gaat zijn van Groenlinks-leider Jesse Klaver (37 jaar). Want gaat de Pv/dA dit kartel beheersen of gaat de groep Klaver de sociaaldemocraten opeten? In ieder geval heeft dit kartel de start ingeluid van een politieke hervorkaveling. Zij zullen het moeten opnemen tegen nogal wat nieuwe namen bij de andere partijen. Zo neemt bij het CDA het onbekende kamerlid Henri Bontenbel de leiding. Bij de VVD is de opvolging van Mark Rutte bijzonder snel beslist. Inderdaad, partij-

voorzitter Eric Wetzels kwam met de minister van Justitie en Veiligheid Dilan Yesilgoz-Zegerius (46 jaar) op de proppen. Het werd dus niet een van de vrouwelijke fractieleidsters: Edith Schippers in de EK of Sophie Hermans in de TK. Alleen Wilders (60 jaar) blijft een vaste traditie bij de PVV.

Algemeen wordt verwacht dat er veel partijen weinig zetels zullen behalen. Het aantal partijen dat nog boven de tien zetels zal geraken, lijkt beperkt tot vijf: de PVV, de BBB, Omtzigt, het kartel Pv/d A-Groenlinks en de VVD. Door de leegloop bij D'66 gaat Energeminister Rob Jetten (36 jaar) de lijst trekken.

Belgische maatstaf

De Nederlandse verkiezingen gaan zeker een maatstaf zijn voor verkiezingen van juni 2024 in ons land. Inderdaad, de tendensen in de Noordelijke Nederlanden gaan hier ook merkbaar zijn. De politieke partijen in Vlaanderen doen er meer dan goed aan om deze Hollandse electorale campagne te volgen alsook te analyseren. Het gaat zeker een mooie leerschool zijn voor juni '24. Ook de thema's en de marketingtechnieken van de Nederlandse verkiezingen gaan zeker bruikbaar zijn in België. Want ook migratie blijft een politiek heikel punt bij ons alsook de andere Nederlandse thema's. Vandaar dat

de Vlaamse politieke partijen best een team naar Nederland sturen om bij de bevriende partijen te gaan kamperen en ervaringen op te doen voor de stembuslag van 9 juni 2024.

En Mark?

Mark Rutte is de langst zittende regeringsleider van Nederland ooit. Hij is al regeringsleider sinds 14 oktober 2010! Gezien de traditionele lange regeringsformatie in Nederland gaat hij daar nog een tijdje mogen zetelen. Onder het bewind van Mark Rutte heeft Nederland een liberale metamorfose doorgemaakt. Het economisch systeem is aardig geliberaliseerd, het overheidsbelang ligt rond de 45% BBP, de schuld staat op 50% BBP en het tekort ligt onder de 3% BBP. Door een grondige analyse van het takenpakket van de overheid is het systeem gesaneerd. Bij ons moet men aan een dergelijke oefening, zowel Vlaams als federaal, nog beginnen.

De vraag is of Mark Rutte volgende najaar een kans maakt om de nieuwe EU-commissaris te worden of dat hij zijn zinnen heeft gezet op de opvolging van de Stoltenberg als nieuwe NAVO-secretaris-generaal. Laten we niet vergeten dat onze noorderburen een traditie hebben met het Atlantisch militair bondgenootschap, want Dirk Stikker, Joseph Luns en Jaap de Hoop Scheffer hebben de NAVO eerder al geleid. Met zijn ervaringen en kennis van de leer van Machiavelli is er zeker nog een politieke toekomst voor Mark Rutte!

Wordt Mark Rutte secretaris-generaal van de NAVO?

De (on)macht van de consument?

door Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Is de consument echt machteloos tegenover grote macro-economische mechanismen? Hij of zij kan alleszins bewust handelen en niet als een kudde-dier de reclame volgen. Er is een keuze.

De consument kan altijd een keuze maken.

Recent zien we op de markt een aantal zaken gebeuren die nogal contradictorisch lijken: bij een grote 'goedkope vluchten maatschappij' worden, door een staking van de piloten, al enkele (top)week-ends op rij ongeveer honderd vluchten geschrapt, met alle ellende vandien voor de passagiers, en toch blijven die passagiers verder hun goedkope vluchten boeken bij die maatschappij. Vele spaarders klagen (terecht) steen en been over de lage intresten op hun spaarrekening, maar toch blijft de bijna 300 miljard euro spaargeld quasi roerloos op deze rekeningen staan. Vraag aan honderd willekeurig gekozen mensen op straat wat ze denken over kinderarbeid en/of uitbuiting in de fameuze "sweat shops" in de derde wereld, en iedereen zal unaniem spreken over een grote schande.

Profijt

Maar ondertussen blijven we spotgoedkope spullen kopen, die alleen maar zo goedkoop kunnen zijn, omdat ze niet in "normale" omstandigheden zijn geproduceerd. Iedereen (en al zeker de inwoners van de Antwerpse agglomeratie) schijnt er van overtuigd te zijn dat Justitie en Politie best een tandje bij mo-

gen steken in hun "war on drugs", en toch leren allerlei onderzoeken dat het druggebruik (zeker in de Antwerpse regio) steeds sneller blijft groeien. Dus in al deze cases schijnt het achterliggend verhaal te zijn: wat ik als individu (als consument) doe, maakt in feite niet het verschil uit; ik alleen kan de zaken niet ten goede doen omkeren. Ondanks alle sympathie voor de piloten; de uitgebuite werknemers in de derde wereld; de overlast van druggebruik, ik wil toch blijven doen, waar ik het meest profijt uithaal.

Dus als consument ben ik in feite machteloos tegenover al deze grote, macro-economische mechanismen. Maar is dat wel dat zo?

Solidariteit

Een ander voorbeeld uit de VS leert dat als consumenten 'samen' de rug rechten, ze wel het verschil kunnen maken. Helaas is de zaak waarvoor dit gebeurde zeker niet de goede, maar het toont toch aan dat de consument (als hij solidair samenwerkt met "soortgenoten") de producent (en/of verkoper) wel serieus onder druk kan zetten: het gaat om ABInbev dat een nieuw 'light' bier wilde lance-

ren met een publiciteitscampagne rond een bekend figuur uit de LGBTQ+ gemeenschap. Conservatief Amerika ging op de achterste poten staan en riep een boycot uit van het bewuste bier. Gevolg: ABInbev zag haar omzet dramatisch dalen. Dus, invloed en/of druk uitoefenen als consument kan wel.

En in feite is dit de mooiste, en meest directe vorm van democratie en inspraak. In de "politieke" democratie kunnen wij slechts om de 5 of 6 jaar één stem uitbrengen; in de "economische" democratie kunnen wij als consument elke dag, bij elke aankoop, onze voorkeuren (zelfs als daar een politiek en/of ideologisch motief achter zit) laten doorwegen, en dus producenten en/of verkopers in een door ons gewenste richting duwen. Dus, als consument zijn wij veel machtiger dan we zelf willen geloven. We moeten dan wel als bewuste en kritische consument handelen, en niet als kudde-dier kritikeloos de massa en/of de sluwe "influencers" van de sociale media nalopen. Maar... ook consequent de gevolgen van onze keuze en voorkeur aanvaarden, en niet altijd alleen voor het goedkoopste aanbod kiezen.

Fernand Papon

95

door Lukas De Vos

Journalist van Het Volksbelang, Fernand Papon, werd 95. We konden hem niet meer eren dan met een fruittaart, vriendelijke verpleegsters, warme kout en de nodige bubbels. Ik hoop dat hij daarna vredig gerust heeft. En ook als hij wat knorriger wordt, hij moge honderd jaar worden. En nog herlezen wat hij zelf geschreven heeft in De Nieuwe Gazet en Het Volksbelang waarin hij zijn grote liefdes combineerde: opera, film en maatschappelijke relevantie. Al de rest is, naar zijn cryptische vervloeking, "bij de wilde bosspinnen af".

"Old soldiers never die, they simply fade away." Siegfried Sassoon had het in 'Counter-Attack And Other Poems' (1918) niet beter kunnen verwoorden om Fernand Papon te eren (hoewel die pas tien jaar later geboren werd). Eigenlijk ging het om de nuchterheid in te zien dat vergetelheid elke grote emotie of ambitie uitveegt.

Hoogmoed komt altijd voor de val. Sassoon ontleende het vers dan ook aan een illusioze folksong die door het Britse leger was overgenomen. Illusieloos, want de echte betekenis (een parodie op de hymne 'Kind

Words Can Never Die') is volgens Pascal Tréguer dat "although soldiers may live into old age, their lives and accomplishments fade into oblivion". Wat zogenaamde heroïek helemaal ondergraaft en in ruil de helende kracht van de tijd centraal stelt.

Oorlogstrauma's

Voor Fernand Papon was dat, net als voor Sassoon, de gruwel en het tragedie van de oorlog. Sassoon schreef zijn oorlogsgedichten in de Grote Oorlog toen hij van 'shellshock' herstelde in een Edinburgs ziekenhuis. Ook voor Papon was het schrijven de enige manier om oorlogstrauma's te bedwingen: zijn moeder werd in Antwerpen het slachtoffer van een V-bom, zelf ontsnapte hij ternauwernood met zijn vader en zus aan

de moordende V2-bom die Cinema Rex op 16 december 1944 totaal vernietigde op het ogenblik dat in de film The Plainsman (Cecil B. DeMille, 1936, met Gary Cooper) Buffalo Bill (James Ellison) zijn wapens trok en het hele gebouw instortte. Er vielen 567 doden (waarvan ruim de helft, 297, Britse soldaten) en 291 zwaargewonden. Onder wie eigenaar en latere filmmogul Georges Heylen (van Oirland), die lange tijd Papons weg zou kruisen. In plaats van naar de koloniale school bij het Middelheimpark te gaan, moest Papon de kost verdienen, en al snel zijn legerdienst vervullen. "Die sleet ik bij de persdienst", vertelde hij aan Jan Backx (De Journalist, nr. 65, 16 december 2003, p. 12). "Mijn opvolger was Hugo Claus".

12 mei 1988: Fernand Papon gaat na een loopbaan van 42 jaar op pensioen. Met o.a. Willy Heyninck, Frans Grootjans, Willy De Schutter en Fernand Papon zelf. (Foto Liberas)

Journalist

Toeval bepaalt vaak het levenspad. In 1949 stapte hij in Brussel met lef de redactie van Het Laatste Nieuws binnen en wordt prompt aangenomen. Voor de Antwerpse afdeling, waar wijlen minister van Staat Frans Grootjans de bakens uitzette. Toen de krant De Nieuwe Gazet opkochte in 1958, was zijn bedje daar gespreid. Hij zou zijn krachten besteden aan de redactionele politieke standpunten (als overtuigd liberaal ter verdediging van de zelfstandigen), aan het opvolgen van de operatraditie, en aan film. "In zijn bestuursfuncties bij de plaatselijke pers- en filmpersbond haalde Fernand voor gala's ondermeer Pavarotti, Bèjart, Noerejev, Gregory Peck en Charlton Heston naar Antwerpen." Dat was zeer naar de zin van Heylen, die zelf niet terugschrok voor enige barnumreclame, was het niet met olifanten op de Keyserlei bij de première van David Leans (A Passage to India) (in 1984 ("Voor de première werden gezegd twee olifanten uit Bali overgevlogen, terwijl de arme beesten gewoon uit het lokale circus in Deurne afkomstig waren", sneerde Patrick Duynslaegher vier jaar na de breuk tussen Heylens verdeelhuis Excelsior en Thorn EMI, in Knack van 19 oktober 1988), dan met schoonheden en grootheden als Gina Lollobrigida, Jayne Mansfield, Nastassja Kinski, Melina Mercouri, Roger Moore, Peter Ustinov, Miloš Forman, Yves Montand, Richard Fleischer en tutti quanti.

Fernand Papon, na Marc Turfkruyer inmiddels opgeklimmen tot voorzitter van de filmbeoepsbond BBF-Antwerpen/Limburg (de afdeling die ongegeneerd haar eigen gang ging met Antwerpen Kinemastad en zich verre hield van het gekonkel in Brussel, waar Roland Lommé de plak zwaaide), was verscheurd over de politiek van Heylen. Aan de ene kant bewonderde hij de man die Antwerpen op de kaart had gezet én standing had gegeven aan het filmgebeuren door de internationalisering van zijn selectie en zijn verzet tegen het Amerikaanse overwicht in de filmverdeling. Zelf was (de francofiële) Papon altijd een toonbeeld van keurigheid en hoffelijkheid. Je zag hem nooit zonder driedelig pak, een nette das, verzorgde snor, en met vrolijke anekdotes (en een zwaar Antwerps accent) debiterend over film, de hand in zijn linker jaszak en een onopvallend papertje met wat steekwoorden in zijn rechterhand. Maar aan de andere kant stond hij weifelend tegenover de soms bedenkelijke praktijken die nu eenmaal in de filmwereld gangbaar zijn, wetende dat "Heylen wist op ongeëvenaarde wijze cinefiele meesterwerkjes te koppelen aan de goorste pulp" (Ronnie Pede in 'Film en Televisie', nr. 457, december 1995). Papon was een heer van stand, Heylen meer een streber om de (adel)stand te bereiken.

VVF (Freddy Michiels, Lukas De Vos, Wim Van Rooy, Hugo Genbrugge) bij Fernand Papon (zittend).

Keihardé Scorsese over Amerikaanse depressiejaren

De tragische 'legende' van Boxcar Bertha en Big Bill Shelley

FILM

Het vicescenen van een productie... Het vicescenen van een productie... Het vicescenen van een productie...

De film brengt het avontuur... De film brengt het avontuur... De film brengt het avontuur...

Terecht bekroond te Cannes «Days of Heaven»: Malick's Amerikaanse noodlots-ballade

FILM

Zes jaar geleden brak Terrence... Zes jaar geleden brak Terrence... Zes jaar geleden brak Terrence...

Brooks Adams en Richard Gere in «Days of Heaven» van T. Malick

Virtuoze manipulatie

Maar Papon was ook een integer journalist, conservatief maar nog altijd kritisch voor de neergang van wat hij een onmisbaar ge-

George C. Scott als morele kruisvaarder

Hardcore: excursie in porno-jungle

FILM

Een door wereld, zegt en vertoelning verschaarste van... Maar Papon was ook een integer journalist, conservatief maar nog altijd kritisch voor de neergang van wat hij een onmisbaar ge-

Hardcore: excursie in porno-jungle... de wereld niet uit - een van de beroemde... de wereld niet uit - een van de beroemde...

VVF hem op 17 mei dit jaar, daags voor zijn verjaardag, ging opzoeken. Niet meer in het cultuurcentrum of op zijn vertrouwd adres in Knokke – sinds de dood van zijn geliefde vrouw Simone was hij maar "half the man he used to be"; bijkomende ouderdomskwalen verplichtten hem uiteindelijk te verhuizen naar een fraai maar vereenzaamd leven in zorgcentrum Onze-Lieve-Vrouw van Troost in Westkapelle. Omringd in zijn kamer door foto's van zijn vrouw, en de neiging om geregeld weg te dutten, want schrijven gaat niet meer. Maar discutenen kan hij nog altijd als de besten, en zijn kritiek op de huidige media in tijden van Al, nepnieuws, infotainment, uitgekochte publieportages en dies meer, zijn hem de droes. Als zijn opvolger sinds 35 jaar (het is het noodlot van alle voorzitters van de filmbond dat ze stierlijk oud worden) maak ik ten volle mee waar hij vóór twintig jaar al somber over deed. Hij heeft gelijk. Helaas.

Idealen

Hij stond erop dat een erkend beroepsjournalist zijn taak zou overnemen. Hij wist waarom, want lag zelf mee aan de stichting van de AVBB, de beroepsbond van journalisten (nu VVF-AVBB). Hij kreeg toen nummer 4 (het mijne is intussen 1806), en is daarmee de laatste overlevende van de stichters. Ik weet hoe dat aanvoelt, ik ben zelf de laatste overlevende van de stichtende leden van het genootschap Arkprijs van het Vrije Woord. Een vreemd gevoel. En ik zit nu al een dozijn jaren in de Commissie van Eerste Aanleg voor de Erkenning van Beroepsjournalisten. Ik doe dat met hart en ziel, maar de spoeling wordt inderdaad dunner met het jaar. Reden temeer om Fernands idealen voort te zetten: onafhankelijkheid, overtuiging, feiten en geen meningen, beter een primeur missen dan loze speculaties te lanceren, politiek en cultuur onlosmakelijk verbinden. "Le parler vrai".

Drie pagina's met artikels van Fernand Papon. Hij verzorgde jarenlang een filmrubriek in Het Volksbelang.

wetensvol beroep achtte. Toen hij 75 werd erkende hij eerlijk aan Jan Backx dat hij zich vandaag [2003] "me niet meer thuis zou voelen. Zowat álles wordt nu gelanceerd zonder checken. Vroeger leerde je de stiel door geleidelijkheid. Nu gaat het zo snel dat men op geen enkele bagage kan terugvallen. We ondergaan een virtueuze manipulatie van nieuws. Wie niet in het beroep zit, merkt het niet eens. We staan aan de rand van de anti-journalistiek. (...) Bladenmakers zijn fabriekanten van grijze eenheidsworst geworden".

Discuteren

Hij is nu 95. Het is pijnlijk hem stilaan te zien wegglijden, maar niet zonder zich nog met krachtige stem op te winden over de teloorvang van het échte nieuws.

"De karosserie wil niet meer mee", zei hij met tranen in de ogen, toen het bestuur van

Lukas De Vos en Fernand Papon.

Werk maken van bredere fiscale hervorming

Recent liep de brede fiscale hervorming van vicepremier en minister van Financiën Vincent Van Peteghem (CD&V) op een sisser af. Hierop afkloppen had een succes geweest voor de federale regering. Het moderniseren van onze fiscaliteit is immers een van de meest cruciale werven voor dit land, gekoppeld aan een hoogdringende discussie over een fundamenteel kerntakendebat.

door Lawrence Vanhove,
politicus secretaris LVV en voorzitter Liberales

Een goed belastingsysteem vereist immers, zelfs los van de algemene hoogte van de belastingdruk, een uitgebalanceerde mix van belastinggrondslagen. Zo kunnen we efficiënt middelen genereren vanuit verschillende bronnen, op een voorspelbare en regelmatige manier. Waar nodig kunnen we gedrag sturen en bepaalde ongewenste zaken belasten om dat te verminderen, zoals via een veralgemeende koolstofbijdrage, of fiscale voordelen creëren om bepaalde gedragingen dan weer te stimuleren, zoals pensioensparen.

Drempel

Wat we nu echter bijzonder zwaar belasten is het arbeidsinkomen. De fiscale behandeling van arbeid alsof het iets ongewenst is, als je kijkt naar de hoogte van onze belastingschalen, creëert een aanzienlijke drempel voor mensen om aan de slag te gaan. Dit resulteert in minder economische transacties en dus een beperktere welvaartscreatie. Deze effecten zijn vooral dramatisch voor kortgeschoolden, voor wie het hierdoor vaak niet loont om actief te zijn op de arbeidsmarkt.

Onze arbeidsmarkt is wat dat betreft vaak nog erg conservatief: scholingsgraad bepaalt in grote mate de hoogte van onze lonen. Kortgeschoolden, laten we eerlijk

Minister van Financiën Vincent Van Peteghem (CD&V) kreeg jammer genoeg geen fiscale hervorming voor mekaar.

zijn, de mensen die vaak de zwaarste (of meest arbeidsintensieve) jobs uitvoeren, bevinden zich in het algemeen onderaan de inkomenscurve. Het is verontrustend dat iemand die het minimumloon verdient, al in de tweede belastingschijf van 40% terechtkomt. Hoe kunnen we dit acceptabel vinden, terwijl we van een andere groep – de gepensioneerden – die doorgaans kapitaalkrachtiger is, verwachten dat ze een absoluut minimum van 1500 euro netto ontvangen, no questions asked?

Dit creëert een situatie waarin mensen wel werken, maar desondanks onder de

armoedegrens leven. Het feit dat er vacatures openstaan, duidt niet op profitaat, maar eerder op een afhankelijkheidspositie die wordt opgelegd door ons belastingstelsel. Dit moet worden aangepakt. Wanneer het statuut van werkloosheid, met bijhorende wirwar aan ondersteuningsmechanismen, vouchers en kortingen, zorgt voor een afstraffing van wie wél een job vindt, dan kan het alleen maar mislopen.

Onbegrijpelijk

In een tijd waar werkgevers kampen met een algemeen tekort aan arbeidskrachten, en we tegelijkertijd te maken hebben met

MR-voorzitter Georges Louis Boucher: een quasi-Trumpiaans nulsomdenken?

geven in het maatschappelijk belang. Dat was zo bij de vorige generaties, maar dat geldt zeker ook voor de huidige generatie. MR-voorzitter Georges Louis Boucher is daar de exponent van, met een quasi-Trumpiaans nulsomdenken. Denk maar aan het absurde gunstregime voor het topvoetbal en het verdedigen van het belastingvoordeel voor tweede verblijven, in zulke dossiers toonde men zich de 'Mouvement Conservateur'.

Grotere taart

We moeten afstappen van die verkramptheid en streven naar een grotere taart die voor iedereen aan tafel – en uiteindelijk de bevolking – voordelen biedt. Het gefaalde voorstel van Van Peteghem mag ons niet leiden tot een nog lager ambitieniveau. Een zwakke, uitgekledde hervorming. Neen, de volgende federale regering moet juist een ambitieuze fiscale hervorming nastreven en dit als haar topprioriteit stellen en er in het eerste jaar mee aan de slag gaan. Het is niet vijf voor twaalf, maar tien over één.

We moeten nu handelen om een beter belastingstelsel te creëren dat de hele samenleving ten goede komt, waarin kortgeschoolden en mensen die vandaag inactief zijn, eindelijk de kans krijgen om te floreren.

een aanzienlijk aantal mensen die nog niet actief deelnemen aan het arbeidsproces, is dit onbegrijpelijk.

Ik wil echter ook een lans breken voor degenen die momenteel niet actief zijn op de arbeidsmarkt.

Vanuit liberale hoek zijn er realistische recepten om kortgeschoolden aan het werk te krijgen. Bij Open Vld keurden we op het recente ledencogres een voorstel goed om dit aan te pakken. Een aan studie- en werkverplichting gekoppeld 'Earned Income Tax credit'. Dit is een belastingkrediet dat alle sociale voordelen – los van schoolgeld en kindergeld – vervangt. Hierbij hangt het recht niet meer af van een statuut maar van het inkomen. Het is een perfecte basis voor een 21e eeuwse compromis voor een gemoderniseerde welvaartstaat. Op termijn onderzoeken we of we dit verder kunnen doortrekken naar een negatieve inkomstenbelasting, die zorgt ervoor dat men onder een bepaalde inkomensgrens een bijpassing krijgt, die gradueel wegsmelt naarmate je een beter loon hebt. Zie het als een financieel haalbaar alternatief op het onbetaalbare gegarandeerde basisinkomen.

Te hoog

Er is geen ontkomen aan: de belasting op

arbeid is in dit land gewoon te hoog. Die fundamenteel verlagen, zal alleen maar lukken wanneer dit gepaard gaat met een verlaging van de overheidsuitgaven. Maar zelfs zonder zo'n kerntakenoefening, kan en moet het belastingstelsel efficiënter en rechtvaardiger. En dat betekent dat iedereen ook moet openstaan voor andere of nieuwe belastingen, zodat we de aanslag op ons arbeidsinkomen kunnen spreiden over andere bronnen.

Het probleem is dat onze verstikkende participatie keer op keer veto's uitspreekt en te weinig bereid is om heilige huisjes op te

Vanuit liberale hoek zijn er realistische recepten om kortgeschoolden aan het werk te krijgen. Open Vld keurde op zijn recente ledencogres nog een voorstel goed om dit aan te pakken.

Abraham Hans

herontdekt

door Peter Laroy,
directeur Liberas (Liberaal Archief)

Op zaterdag 28 oktober 2023 vindt in Liberas een erfgoedcolloquium plaats waar Abraham Hans (1882-1939) centraal staat. Deze onderwijzer, journalist en auteur was een veelzijdig man. Hans publiceerde aan een hoog tempo in diverse media en voor een heel verscheiden publiek. Als volksschrijver en gedreven door democratische en pedagogische principes kreeg hij in de literatuurgeschiedenis maar weinig aandacht. Met deze bijeenkomst brengt Liberas het leven en werk van Hans terug onder de aandacht.

Volksschrijver

Lezers van 'Het Volksbelang' leerden de figuur en zijn werk eerder al kennen dankzij het verdienstelijke werk van Volksbelang-medewerker John Rijpens. Hij publiceerde in dit blad over de levensloop en over het werk van Abraham Hans. Het erfgoedcolloquium opent met Daniel Walraed die een uitgebreide en gedetailleerde biografische schets zal brengen. Walraed heeft een levenslange passie voor Hans en zijn literatuur en was een van de grote bezielers van het Abraham Hansgenootschap en het Abraham Hansmuseum in de protestantse enclave Horebeke.

Vervolgens plaatst Bram Lambrecht (Universiteit Gent) het oeuvre van Abraham Hans in een ruimere literatuurhistorische context. Academisch onderzoek naar het oeuvre van Hans is tot op heden nauwelijks verricht. Lambrecht doctorerde op het thema van publieksliteratuur in Vlaanderen tijdens het Interbellum. Hij is de geknipte persoon om het te hebben over thema's als de didactiek in het werk van Hans, het profiel van de volksschrijver en over de populariteit bij een breed publiek in een verzuild literair landschap.

Hans heeft niet enkel sporen nagelaten in de literatuur, zo blijkt uit de medewerking van twee andere culturele archieven. Johanna Ferket (Letterenhuis) ging op zoek naar de sporen van Hans' auteurschap in de collectie en kadert dit in het bredere verhaal van literaire archieven. Kas Swerts (ADV N) werkte enkele tijd geleden aan de historiek van de Vlaamse Toeristenbond (VTB) en ontmoette in die archiefstukken Abraham Hans. Lang voor er sprake was van toeristische reisgidsen

of Tripadvisor wees Hans met zijn vele reportages de weg naar de toeristische plekjes in Vlaanderen. Eerst met zijn karakteristiek stevige fiets, later met de wagen trok hij het hele land door en pende reisindrukken neer.

Leesplezier

Dankzij het werk van Frits van Oostrom kreeg eerder dit jaar het verhaal van Reinaert de Vos terug de nodige aandacht. Ook Hans was gefascineerd door dit middeleeuwse verhaal en schreef er diverse varianten op. Rik Vandaele van het Reynaertgenootschap schetst hoe Hans het verhaal en de Reinaerttraditie vertaalde naar een publiek van volwassenen en kinderen. Hans hoort zeker thuis in de traditie van belangrijke Nederlandstalige 'Reynaertvertellers' en dat is misschien eerder onvermoed.

Het grootste deel van zijn leven woonde en werkte Abraham Hans in Kontich. Hij ligt er ook begraven. Paul Catteeuw (redactiesecretaris Volkskunde en voorzitter Heemkundige Kring Kontich) schetst Hans' rol in de lokale gemeenschap en vertelt hoe lokale historici de herinnering aan Hans er levendig houden. Het slotwoord is voor Peter Laroy, directeur van Liberas maar reeds vele jaren gefascineerd door historische bende verhalen. Ook Hans past in deze verteltraditie en ging in zijn fantasie maar al te graag met Jan de Lichte en Baekelandt op stap. Het is een van de dankbare thema's die de lezers bracht waar

Abraham Hans ze wilde hebben: in een hoekje met een boekje, met een spannend verhaal. Niet enkel Conscience leerde zijn volk lezen...

Praktische gegevens

Zaterdag 28 oktober 2023 (13.00u -17.30u) bij Liberas, Kramersplein 23, 9000 Gent. Deelname is gratis. Aanmelden en inschrijven via formulier op de website (www.liberas.eu/agenda), via info@liberas.eu of telefonisch (09 221 75 05).

Een organisatie van Liberas, Letterenhuis en ADVN i.s.m. Abraham Hansgenootschap, Reynaertgenootschap en Heemkundige Kring Kontich. Met de steun van het Willemsfonds.

